

Értékrend vagy arcátlanság?

Mielőtt tulajdonképpen témára rátérnék, fel szeretném hívni árnyalatokat iránt érzékeny olvasóim figyelmét cikkem címének harmadik szavára. Ha valaki ország-világ előtt megígér valamit, majd ország-világ előtt megszegi ígéretét, akkor ezt e szónak egy gorombább szinonimájával szokták megbélyegezni. Én azonban már frásom kezdetén jelezni szeretném, hogy visszafogom magam, és lehetőség szerint udvarias leszek, hiszen annak a koalíciónak az erősebb pártjáról fogok beszélni, amelyet szívből támogatok. Nagy galádságok jellemzése esetén a goromba szavaknak persze megvan az az előnyük, hogy pontosak; másrészt viszont a vacak kompromisszumok korában a pontosság nem számít stiláris erénynek.

Amikor fény derült a miniszterelnök titkosszolgálati múltjára, a szocialisták megígérték a szabaddemokratáknak, hogy az ő régóta képviselt felfogásuknak megfelelő átvilágítási törvénytervezetet támogatnak majd, viszonzásul azért, hogy a kisebb koalíciós partner nem vonja meg bizalmát Medgyessytől. A szabaddemokrata felfogás egyebek között abban különbözik a jobboldal számos korábbi koncepciójától, hogy nem helyez kilátásba szankciókat; a szocialistáktól pedig abban tér el, hogy nem csak azokat a testületeket rendelné az új törvény hatálya alá, amelyek a közhatalmat gyakorolják, hanem azokat is, amelyek rendeltetésüknél fogva hatással vannak az állampolgárok világnézeti és lelki fejlődésére. Vagyis a vezető újságírókat, pártfunkcionáriusokat és pedagógusokat, továbbá az egyházakat és a szakszervezeteket. Egy ilyen törvény segítené valamiféle egészséges erkölcsi értékrend kialakításában.

Közvetlenül a törvényjavaslat benyújtása előtt a szocialisták visszatáncoltak. Valószínűleg elsősorban a történelmi egyházaknak akartak kedveskedni. Rejtelmes okból azt hiszik, hogy engedékeny-

séggel megvásárolhatják az egyházaknak legalább a politikai semlegességét. Pedig már felismerhették volna, hogy ehhez Isten pénze sem volna elég. A lemondás az egyházak átvilágításáról szintén nem lesz elég, pedig ez roppant nagy szívesség. Gondoljuk csak el: hány magas és kevésbé magas beosztású papról derülne ki, hogy Krisztus csodálatos

tális szőszegés nem meríti ki. Ide tartozik még a szőszegés indoklása is. Lendvai Ildikó, a szocialisták frakcióvezetője a koalíciós pártok nézeteltéréseit szemléleti és szakmai okokkal magyarázza. Elismerem, hogy a szociálpolitikában adódhatnak így értelmezhető konfliktusok. Ha a piacot öntörvényű igazságtévővé fetisziálják, amin a szabaddemokraták

lan felületesség kell ahhoz, hogy az ellentéteket szemléleti és szakmai okokra vezessék vissza. Micsoda szemléleti és szakmai okok igazolják a spicilimentegtetést? A besúgórejtegetést? Olyan tevékenység jogállami védelmét, amely a legtávolabb áll a jogállamiságtól? A jelenlegi politikai és értelmiségi elit erkölcsileg legproblematisabb részét akarják átmenteni így, de nem egzisztenciális értelemben, hiszen egzisztenciájukat az esetek túlnyomó többségében semmi sem fenyegetné.

Erkölcsei menhelyet óhajtanak biztosítani a pártállami titkosszolgálatok munkatársainak, és a frakcióvezető azt sugallja, hogy ezt a törekvést is szemléleti és szakmai okok indokolják. Hogyan jellemeznék ezeket a szakmai okokat? Higgyük el neki, hogy a besúgómentésnek olyan szemléleti okai vannak, amelyekért a szocialistáknak még nyílt szőszegést is érdemes vállalniuk? És ha ezt elhiszük, akkor hogyan higgyük el, hogy már kibújtak Kádár bőréből, már szociáldemokraták? „Ügyeskedhet, nem fog a macska / egyszerre kint s bent egeret” – írta József Attila más összefüggésben. Milyen jó volna, ha a szocialisták ebben az összefüggésben is eltűnődnének ezen a két aranyló vesszoron.

EÖRSI ISTVÁN

„Higgyük el, hogy a besúgómentésnek olyan szemléleti okai vannak, amelyekért a szocialistáknak még nyílt szőszegést is érdemes vállalniuk? És ha ezt elhiszük, akkor hogyan higgyük el, hogy már kibújtak Kádár bőréből, már szociáldemokraták?”

történetéből nem a tövisszuszorú motívuma vonzza őket a leginkább! De az engedékeny gesztus más célt is szolgál: ha a papokat kiengedik a törvény szorításából, akkor kiengedhetik a saját embekeiket is. Kedvelt szakszervezeti funkcionáriusait, még kedveltebb újságíróikat. Hadd ússzák meg ők is – így igazságos.

A címben szereplő „arcátlanság” kifejezést azonban ez a bru-

egyik – sajnos korántsem hatástalan – áramlata buzgólkodik, akkor ez a felfogás szemléleti és szakmai ellentétbe kerül azzal a szocialista párton belül tapasztalható – sajnos korántsem következetes – törekvéssel, amely a szociális szempontokat különleges nyomatékkal érvényesítené a piaczgazdaság körülményei közt. De épp az átvilágítás kérdéskörében – mondjuk ismét így – arcát-

Ahogy mi látjuk a bővítést

